

RECEȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare
și Dezvoltare _____

_____ 2021

AVIZAT

Secția AȘM _____

_____ 2021

RAPORT ANUAL

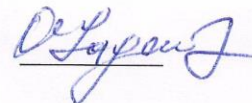
privind implementarea proiectului din cadrul Programului de Stat (2020-2023)

20.80009.0807.21 «Migrația, schimbări demografice și politici de stabilizare a situației»

Prioritatea Strategică Prioritatea IV: Provocări societale

Conducătorul proiectului

GAGAUZ Olga, dr.hab., conf.cercet.

Directorul organizației STRATAN Alexandru, Prof., Dr.hab., mem.cor. al AȘM

STRATAN Alexandru, Prof., Dr.hab., mem.cor. al AȘM

Chișinău 2021

1. Scopul etapei anuale conform proiectului depus la concurs

Etapa anului 2021: Analiza comprehensivă a evoluției populației Republicii Moldova în perioada de independență (30 de ani).

2. Obiectivele etapei anuale

Elaborarea scenariilor posibile ale dinamicii fertilității, mortalității și migrației. Elaborarea prognozei demografice seria 2020-2040, prognozelor funcționale ale efectivului unor categorii/subgrupuri de populație (elevi, studenți, populația economic activă, pensionari). Elaborarea raportului ”Populația Republicii Moldova la 30 de ani de independență: provocări și politici necesare”

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei anuale

- analiza comprehensivă a dinamicii populației și proceselor demografice în Republica Moldova în perioada de independență, 1991-2021;
- elaborarea scenariilor posibile ale dinamicii fertilității, mortalității și migrației;
- elaborarea prognozei demografice seria 2020-2040,
- elaborarea prognozelor funcționale ale efectivului unor categorii/subgrupuri de populație (elevi, studenți, populația economic activă, pensionari).
- Elaborarea și prezentarea publică a raportul ”Populația Republicii Moldova la 30 de ani de independență: provocări principale și politici necesare”.

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei anuale

A fost realizată o analiză comprehensivă a dinamicii populației și proceselor demografice (fertilitatea, mortalitatea, migrație) pentru perioada de independență a Republicii Moldova, evidențiate aspectele principale ce țin de tranziția demografică, impactul factorilor socio-economici asupra tendințelor demografice.

Au fost elaborate scenariile privind schimbările în fertilitate, mortalitate și migrație; dezvoltate și testate peste 15 scenarii pentru prognoza demografică pentru anii 2019-2020 (2018 - anul de reper, dat fiind disponibilitatea datelor privind migrația). A fost elaborată varianta finală a prognozei cu 3 scenarii (scăzut, mediu și înalt). Adicional a fost elaborat un scenariu cu migrația 0 pentru estimarea contribuției acesteia asupra scăderii populației. Au fost elaborate prognozele funcționale ale efectivului unor categorii/subgrupuri de populație (elevi, studenți, populația economic activă, pensionari).

A fost determinată baza statistică și empirică națională pentru calcularea indicatorilor compoziției ai Indicelui Îmbătrânirii Active în Moldova pentru anul 2020. Au fost selectați, estimați și verificați peste 30 de indicatori necesari în calcularea a 22 indicatori multidimensionali ai Indicelui Îmbătrânirii Active. Fiind determinate anumite limite statistice, au fost găsite alternative de calcul a unor indicatori necesari.

A fost realizată cercetarea calitativă privind abordarea ”de jos în sus” a problemelor populației în vârstă și progresul țării în implementarea principiului îmbătrânirii active în politici. Au fost

realizate 25 de interviuri cu diverși actori: părți interesate naționale și locale relevante; reprezentanți ai societății civile implicate în lucru cu persoanele în vârstă și în promovarea îmbătrânirii active, membri ai grupurilor de inițiativă de seniori, voluntari în vârstă, persoane în vârstă (inclusiv beneficiarii unor proiecte implementate).

Au fost analizate tendințele migraționiste în perioada de independență a Republicii Moldova. A fost dezvoltată și completată baza informațional-statistică privind fluxurile migraționale și stocurilor de emigranți începând cu perioada de independență.

A fost realizat studiul privind impactul migrației asupra dimensiunii și compoziției populației în baza datelor revizuite de BNS. Au fost estimați indicatorii principali de măsurare a dimensiunii migrației (migrația brută, migrația netă totală, migrați netă specifică) pe diferite grupe de vârstă.

A fost efectuat studiul de analiză a factorilor socioeconomi ce contribuie la extinderea emigrației din Republica Moldova (analiza indicatorilor macro și micro-economi, a indicatorilor pieței muncii). S-a evaluat procesul de aliniere a cadrului politic național de gestionare a migrației internaționale la cadrul politic internațional în baza convențiilor, rezoluțiilor, legislației, strategiilor și programelor în domeniul migrației.

A fost evaluat impactul migrației externe în scop de muncă asupra funcționalității pieței forței de muncă autohtone, prin: analiza datelor și a legăturii între rata creșterii economice și rata emigrării din Republica Moldova; analiza cadrului de drept și instituțional în domeniul proceselor migraționale de muncă, acordurile interguvernamentale semnate între Guvernul Republicii Moldova și alte state, precum și activitatea legală de plasare în câmpul muncii a cetățenilor Republicii Moldova în străinătate; evaluarea posibilităților de angajare în câmpul muncii în străinătate a cetățenilor Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile legislațiilor țărilor de destinație și a Republicii Moldova, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Au fost analizate diferențierile în speranța de viață la bărbați și femei din perioada ultimelor decenii; s-au studiat schimbările în speranța de viață sub influența pandemiei COVID-19, de asemenea au fost evidențiate și discrepantele regionale ale mortalității asociate COVID-19.

A fost realizată analiza dinamicii nivelului mortalității premature pe sexe și comparativ cu alte țări. Mortalitatea prematură a fost analizată și în contextul mortalității asociate COVID-19. Au fost determinate pierderile economice potențiale ca urmare a mortalității premature.

A fost elaborată analiza privind mortalitatea evitabilă cauzată de bolile sistemului circulator pentru anii 2007-2018, unde au fost studiate tendințele mortalității, precum și pierderile în speranța de viață cauzate de decesele ce pot fi prevenite sau tratate.

Au fost elaborate două rapoarte naționale privind Evaluarea planului de acțiuni pentru îmbătrânire activă 2018-2021 și a Planului internațional de acțiune pentru îmbătrânire de la Madrid (MIPPA). 4-a ediție. Beneficiar Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei: (1) Raportul național extins a inclus 11 compartimente, inclusiv care au integrat cele 7 obiective asumate de către Republica Moldova în cadrul Planului de implementare a principiului de îmbătrânire activă în politici 2018-2021, fiind analizat comprehensiv progresul țării în domeniu pentru anii 2018-2021; (2) Cel de-al doilea raport de țară a fost elaborat conform ghidului UNECE pentru cel de-al 4-lea ciclu de revizuire și evaluare a implementării Planului internațional de acțiune de la Madrid privind îmbătrânirea și a Strategiei sale regionale de implementare (MIPAA/RIS) 2018 – 2021 și a inclus 5 compartimente: Situația națională pe problema îmbătrânirii; Metodologia; 20 de ani de MIPAA / RIS în Republica Moldova;

1. Rezultatele obținute (descriere narativă 3-5 pagini)

În anul 2021 proiectul 20.80009.0807.21 «Migrația, schimbări demografice și politici de stabilizare a situației» s-a axat pe realizarea unei analize comprehensive a dinamicii populației și proceselor demografice în Republica Moldova în perioada de independență și elaborarea prognozei demografice seria 2019-2040.

Rezultatele cercetării demonstrează schimbări importante în dinamica demografică, care este determinată atât de specificul procesului de tranziție demografică, cât și de transformări economice și sociale profunde în perioada de 1991-2021.

Conform rezultatelor prognozei demografice elaborate pentru anii 2019-2040 (ultimele date disponibile pentru prognozarea migrației sunt pentru anul 2018), în deceniile viitoare declinul demografic va continua cu ritmuri rapide, scăderea anuală, conform scenariului scăzut, se va majora de la 1,6% până la 2,3%, numărul populației micșorându-se până la 1754,6 mii (cu 34,5%) către anul 2040. Doar în condițiile de reducere substanțială a migrației, îmbunătățirii indicatorilor sănătății populației și creșterii fertilității, dimensiunile declinului demografic pot fi reduse, fapt confirmat de cele două scenarii. Conform scenariului mediu, numărul populației se va micșora până la 1924,9 mii (28,2%), iar conform scenariului înalt – până la 2094,5 mii (cu 21,5%).

Persistența nivelului înalt al migrației populației tinere de vârstă reproductivă va conduce la creșterea ritmului de îmbătrânire demografică, mai exact a proporției vârstnicilor în ansamblul populației. În anul 2040, piramida pe vârste și sexe va obține un profil neproportional, generațiile în vârstă de 50 de ani și peste vor constitui circa jumătate din totalul populației. Ca rezultat, vârsta mediană va crește de la 37,3 ani până la 47,3 ani.

Scăderea numărului populației determinată de structura piramidei pe vârste, în perioada de prognozare, va constitui 6,8%, sporul natural negativ se va majora de la -1,7‰ până la -4,0‰. Scăderea populației, provocată de migrația externă, va constitui 776,9 mii de locuitori, inclusiv peste 200 mii de copii, care vor apărea pe lume în alte țări, decât Republica Moldova.

Reducerea numărului populației duce inevitabil la scăderea numărului de copii, iar migrația va continua să evolueze în calitate de factorul principal al evoluției numărului de născuți. În cazul scenariului scăzut, dacă migrația tinerilor va persista în timp, numărul potențial al părinților se va micșora, respectiv, numărul de nou-născuți poate să scadă de două ori – de la 32,2 mii în anul 2018 la 15,8 mii în anul 2040.

Structura generală a populației se va schimba semnificativ, având implicații economice, sociale și demografice importante. Proporția populației tinere în vârstă de 0-19 ani se va micșora de la 23,9% în anul 2019 până la 17,6% în 2040, iar a celor în vârstă de 65 de ani și peste se va majora de la 14,2% până la 24,4%.

Declinul populației va determina și scăderea numărului celor mai activi pe piața forței de muncă – contingentul în vârstă de 20-64 de ani. Astfel, dacă în anul 2019 efectivul acestora se estimează la cca 1659,8 mii, atunci în anul 2040 se prognozează o reducere până la 1018,6 mii. Ca proporție în totalul populației acest contingent nu va diminua semnificativ – de la 62% până la 58,1%, însă raportul dintre forța de muncă tânără și adultă se va majora în favoarea ultimilor.

În deceniile viitoare îmbătrânirea demografică va avea o amploare, ponderea populației în vârstă de 60 și peste se va majora de la 21,3% până la 32,3%. Ponderea persoanelor în vârstă de 70 de ani și

peste, în totalul populației, se va dubla ajungând la 17,2%.

Concluziile principale rezultate din prognoza.

- Combinația nivelului înalt al scăderii naturale (raportul dintre numărul de nașteri și decese) și a celui de migrație externă duce la creșterea ritmului de depopulare a țării.

- Dezvoltarea demografică a Republicii Moldova depinde de migrația, reducerea sau scăderea acesteia în următorii ani va determina dinamica efectivului și structurii populației.

Pandemia Covid-19 are un impact negativ asupra dinamicii principalelor procese demografice. În anul 2020, comparativ cu anul 2019, speranța de viață la naștere a scăzut la bărbați cu 0,9 ani și la femei cu 1,2 ani. Distribuția pe sexe a deceselor cauzate de Covid-19 este în principal aceeași la nivel național și subnațional. Rata mortalității constituie aproximativ 22,8 decese la 1000 de cazuri de infecție. Se constată rata înaltă a deceselor premature. Astfel, 52,8% din totalul deceselor în rândul femeilor s-au concentrat până la vârsta de 70 de ani, în timp ce în rândul bărbaților, ponderea deceselor premature cauzate de Covid-19 este de 56%. Analiza subnațională relevă unele discrepanțe în acest domeniu. Chișinăul a înregistrat cel mai scăzut procent de mortalitate prematură din totalul mortalității asociate cu Covid-19 observate. Mortalitatea crescută în rândul vârstnicilor, la sfârșitul anului 2020 (valul 1), se datorează parțial bolilor cardiovasculare. Analiza sistematică și continuă a mortalității asociate cu Covid-19 rămâne crucială în dezvoltarea politicilor și măsurilor eficiente de protecție. Excesul mortalității cauzate de Covid-19 a determinat creșterea sporului natural negativ, care în anul 2020 a atins -3,8‰, în 2019 fiind de -1,5‰.

Analiza tendințelor în evoluția fertilității pe parcursul ultimilor decenii demonstrează o scădere continuă a ratei totale de fertilitate. În pofida faptului că în comparație cu alte țări europene, acest indicator este mai înalt (1,7-1,8 născuți-vii per femeie), scăderea numărului populației duce la scăderea inevitabilă a numărului de nașteri pentru anii calendaristici. Deși în anul 2020 nu s-a înregistrat o schimbare semnificativă a ratei totale de fertilitate, este de așteptat că impactul pandemiei COVID-19 va fi resimțit în anul 2021. Există o probabilitate înaltă de scădere a fertilității, ca rezultat al amânării sarcinilor în perioada pandemiei, iar înrăutățirea situației materiale a familiilor poate să alimenteze această tendință.

Emigrația din Republica Moldova continuă să depășească semnificativ imigrația. În ultimii ani, fluxurile de migranți pe termen lung au constituit cca 160 mii anual, în timp ce reîntoarcerea cetățenilor în țară se menține în jurul la 117 mii persoane anual. În perioada 2017-2019, rata emigrației a fost de 60 persoane la 1000 locuitori, iar rata imigrației de numai 40-43 persoane la 1000 locuitori. Migrația netă în anii 2014-2019 a fost estimată la -221,3 mii persoane care au părăsit Republica Moldova și nu s-au mai întors în țară, în valori relative reprezintă cca 8,2% din populația țării. Asemenea proporții ale migrației internaționale au fost doar în perioada anilor 2007-2011 când s-au intensificat fluxurile migraționale sub influența politicilor de reîntregire a familiei în țările europene. Cel mai îngrijorător fapt sunt proporțiile deosebit de mari ale tinerilor de 15-39 de ani implicați în migrația internațională, dintre care cei mai activi sunt în grupele de vârstă 20-24 și 25-29 de ani. Spre comparație, 34 de bărbați la 1000 de bărbați din grupa de vârstă 20-24 de ani în anul 2019 au emigrat peste hotare, comparativ cu 10 bărbați la 1000 de bărbați de vârstă 34-39 de ani. Aceasta tendință este observată și în rândul femeilor. O tendință și mai îngrijorătoare observată în anul 2019 este raportul deosebit de înalt al copiilor de 0-4 ani implicați în migrație: 35 băieți la 1000 și 37 fetițe la 1000. Deoarece copiii nu pot emigra fără părinți, constatăm migrația familiilor pentru stabilirea cu reședință în străinătate.

Tendențele migraționale depind atât de situația socioeconomică în Republica Moldova, cât și de politicile migraționiste în țările europene. Luând în considerare faptul că țările europene economic dezvoltate se confruntă cu reducerea efectivului forței de muncă, cerința pentru populația în vârstă aptă muncă din alte țări se va menține în continuare.

La compartimentul îmbătrânirea demografică și politici necesare a fost elaborat Indicele Îmbătrânirii Active (ÎIA) pentru Republica Moldova, în anul 2020. ÎIA a fost estimat la nivel de 28.6 puncte (din cele 100 posibile), și este într-o ușoară creștere față de primele estimări ale acestuia realizate în 2016 (27.1 puncte). Se constată că în ultimii cinci ani mai puțin de 1/3 din potențialul uman în vârstă de 55 ani și peste este valorificat și are oportunități de a îmbătrâni activ și sănătos.

Cele mai mari provocări se înregistrează în valorificarea potențialului de 55 ani și peste prin integrarea în câmpul muncii (Domeniul 1 al ÎIA) – doar un sfert fiind ocupați economic (24.4 puncte) și prin asigurarea unui trai independent, sănătos și în condiții de siguranță (Domeniul 3 al ÎIA) – jumătate din persoanele în vârstă fiind cuprinse în această componentă (53.8 puncte).

Unele progrese se atestă pentru Domeniul 2 și Domeniul 4, punctajul cumulat fiind în creștere cu 3-6p.p. față de estimările din 2016. Deschiderea de a participa în viața socială (Domeniul 2 cu 13.0 puncte) se manifestă cel mai mult prin activități raportate la îngrijirea familială (22.1%) și mai puțin la activități de voluntariat (2.8%) și participare politică (10.7%). La Domeniul 4 Capacitatea și mediul favorabil pentru a îmbătrâni activ (50.6 puncte) - este remarcabil progresul în sporirea abilităților de utilizare a tehnologiilor informaționale de către persoanele în vârstă (47.2%), însă capacitatea țării pentru o îmbătrânire activă se menține redusă ca urmare a speranței de viață mici, inclusiv în stare de sănătate bună, pentru persoanele în vârstă de 55 ani și peste.

Analiza comparativă a ÎIA și a celor 4 domenii contextuale de indicatori, cu valorile înregistrate în țările UE arată că deși se înregistrează, parțial, dinamici pozitive în raport cu anul 2016, Republica Moldova rămâne la distanță mare față de obiectivul-țintă a Indicelui (57.5 puncte) propus țărilor în contextul adaptării la schimbările demografice, precum și față de valorile din UE unde valoarea medie a Indicelui este de 36.8 puncte.

În contextul angajamentului la Agenda 2030, a fost analizată relevanța și conexiunea celor 22 de indicatori ai îmbătrânirii active la ODD-urile naționalizate. Astfel, s-a constatat că deosebit de relevanți sunt 2/3 din indicatorii individualizați ai îmbătrânirii active, aceștia reflectându-se în 18 ținte setate pentru 9 din cele 17 ODD-urilor naționalizate. S-a constatat că cele mai evidente progrese se înregistrează în: consolidarea competențelor de utilizare TIC (ODD 17) – către anul 2020, fiecare a doua persoană în vârstă de 55 ani și peste, utilizează internetul săptămânal; promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții (ODD 4) – ponderea persoanelor de 55-74 ani implicate în activități de învățare pe parcursul vieții este mică (2%), dar în creștere pentru ultimii ani; asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor la toate vârstele (ODD 3) – practic nouă din zece persoane de 55 ani și peste evocă o sănătate mentală bună, iar 2/3 confirmă accesul la serviciile de sănătate după necesitate.

La compartimentul mortalitatea populației cercetările au fost axate pe evidențierea rezervelor de creștere a speranței de viață și reducere a decalajului între femei și bărbați. S-a constatat că formarea diferenței de gen în speranță de viață se formează prin mortalitatea infantilă și mortalitatea mai înaltă a bărbaților în vârstă aptă de muncă. Mortalitatea violentă este o contribuție majoră în formarea unui decalaj de gen în speranța de viață la tineri și apti de muncă (15-49 ani). La vârstele 50-64 de ani, diferențele de gen în speranța de viață pe parcursul ultimilor doi decenii variază între 2,4-3,1 ani în

defavoarea bărbaților, principalele cauze de deces fiind bolile ale sistemului circulator, neoplasme și cauze externe de deces.

Bolile sistemului circulator provoacă pierderi semnificative în speranța de viață, în special la bărbați și populația de vârstă activă. Decesele cauzate de bolile cardiace ischemice, bolile cerebrovasculare și bolile hipertensive, în ultima decadă, evidențiază o descreștere în grupurile de vârste tinere. Totodată, schimbările în structura mortalității evitabile prin bolile sistemului circulator înregistrează o diferențiere semnificativă în dinamică în dependență de sex, ceea ce contribuie la creșterea discrepanței în speranța de viață la bărbați și femei. În perioada anilor 2016-2018, pierderile în speranța de viață cauzate de decesele evitabile prin bolile sistemului circulator au constituit 3,8 ani la bărbați și 2,8 ani la femei – decese ce pot fi evitate prin îmbunătățirea și lărgirea spectrului de servicii medicale prestate, schimbări comportamentale și a modului de viață în rândul populației, dar și prin implementarea politicilor și programelor în domeniul sănătății populației. Programele ce vizează prevenirea deceselor evitabile prin bolile sistemului circulator pot influența și scăderea mortalității cauzate de alte boli cronice și cauzele externe de deces.

La compartimentul politici familiale s-a determinat că prezența și numărul de copii de vârstă preșcolară influențează rata scăzută de participare economică a femeilor, cel mai adesea optând pentru o pauză mai mare îngrijire a copilului/lor. S-a identificat, că dificultățile în realizarea echilibrului dintre muncă și familie sunt atât de ordin obiectiv (programele de muncă flexibile, durata zilei de lucru, orele de începere și de încheiere a muncii, insuficiența reglementare legală a aspectelor ce țin de oferirea programelor flexibile și a muncii, concediul medical din cauza îmbolnăvirii copiilor, diviziunea muncii în cadrul familiei, serviciile educaționale și de îngrijire a copiilor, condițiile de infrastructură) și de ordin subiectiv (stereotipurile în conformitate cu care îngrijirea copiilor și sarcinile casnice sunt responsabilitatea fundamentală a femeii, opiniile și convingerile angajatorilor/colegilor despre părinții care lucrează.

Rezultatele principale ale proiectului au fost s-au soldat cu un șir de recomandări specifice pentru fiecare domeniu, au fost discutate în cadrul manifestărilor științifice naționale și internaționale, prezentate factorilor de decizie în calitate de suport analitico-științific în procesul de elaborare, implementare și monitorizare a politicilor economice, sociale și demografice.

Rezultatele cercetărilor au fost utilizate în pentru elaborare a două rapoarte naționale privind "Evaluarea planului de acțiuni pentru îmbătrânire activă 2018-2021" și a "Planului internațional de acțiune pentru îmbătrânire de la Madrid (MIPPA) la solicitarea MMPS".

2. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de publicații

Lista publicațiilor din anul 2021 în care se reflectă doar rezultatele obținute în proiect, perfectată conform cerințelor față de lista publicațiilor (a se vedea anexa)

**Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice
publicate în anul 2021 în cadrul proiectului din Programul de Stat**

20.80009.0807.21 «Migrația, schimbări demografice și politici de stabilizare a situației»

Coordinatorul proiectului: Gagauz O., dr.hab., conf.cercet.

Etapa anului 2021: Analiza comprehensivă a evoluției populației Republicii Moldova în perioada de independență (30 de ani).

1. **Monografii** (recomandate spre editare de consiliul științific/senatul organizației din domeniile cercetării și inovării)

1.2. monografii naționale

1. Populația Republicii Moldova la 30 de ani de la independență: provocări principale și politici necesare. Gagauz O., Buciuceanu-Vrabie M., Stîrba V., Pahomii I. Responsabil pentru ediție Gagauz O. INCE: Chișinău. 2021. – 100 p. ISBN (în ediție)
2. SÎNCHEVICI-CHISTRUGA, Inga. Echilibrul dintre muncă și viața de familie: strategii adoptate de părinți și rolul politicilor sociale. INCE: Chișinău, 2021. – 110 p. ISBN (în ediție)

2. Capitole în monografiile naționale/internaționale

3. Editor culegere de articole, materiale ale conferințelor naționale/internaționale

4. Articole în reviste științifice

4.1. în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS (cu indicarea factorului de impact IF)

articole din reviste cu factor de impact 0,1-0,9

3. ГАГАУЗ, О. Е. Молодежь Кишинева на пути от романтических отношений к браку. В: Социологические исследования. 2021, nr. 3, pp. 103-110. ISSN 0132-1625 (print). doi: 10.31857/S013216250009360-9.
4. STIRBA, V.V. Avoidable mortality from circulatory system diseases in Moldova. In: Population and Economics. 2021, nr. 5(3), pp. 30-42. ISSN 2658-3798 (online). <https://doi.org/10.3897/popecon.5.e65218>.

4.2. în alte reviste din străinătate recunoscute

5. BUCIUCEANU-VRABIE, M. Challenges and capacities for an independent, healthy and secure ageing. Is Moldovan society prepared? In: ARA Journal of Sciences. 2021, nr. 4, pp. 32-36. California, USA. ISSN Print Edition: 0896-1018 https://9b933421-29e1-4f09-ad27-a4acda754b92.filesusr.com/ugd/754172_914aef2d00b441c7adb5ebe1be4978ba.pdf.
6. SAVELIEVA, G., ZAHAROV, S. Challenges of labour market transformations towards social politics in the Republic of Moldova. In: Revista Economia Contemporană=The Journal Contemporary Economy. 2021, Vol.6, nr.3. pp.95-120. ISSN 2537-4222, ISSN-L 2537-4222. http://www.revec.ro/images/images_site/articole/article_fc4e65cda9932f18a6d0f92c01acc66e.pdf

4.3. în reviste din Registrul National al revistelor de profil, cu indicarea categoriei

categoria B+

7. GAGAUZ, O., CHIVACIUC, A. Youth attitudes towards gender roles within family. In: *Economy and Sociology*. 2021, nr. 1. pp.87-98. ISSN 1857-4130, E-ISSN 2587-3172. DOI:<https://doi.org/10.36004/nier.es.2021.1-08>.
8. TABAC, T. International migration and population changes in Moldova. In: *Economy and Sociology*. 2021, nr. 2. ISSN 1857-4130, E-ISSN 2587-3172. (in press)

categoria B

9. COTELNIC, V. Impactul proceselor migraționale asupra pieții forței de muncă din Republica Moldova. În: *Revista de Filosofie, Sociologie și Științe Politice*. 2021, nr. 2. ISSN 1857-2294. (în press)
10. GRIGORAȘ, E. Orientări atitudinal valorice și percepții privind nașterea copiilor femeilor din mun. Chișinău. În: *Revista Filosofie Sociologie și Științe Politice*. 2021, nr. 2. ISSN 1857-2294. (în press)
11. SAVELIEVA, G., ZAHAROV, S. Migrația și piața muncii ca provocare la o convergență regională în Republica Moldova. În: *Revista de Filosofie, Sociologie și Științe Politice*. 2021, nr. 3. ISSN 1857-2294. (în press). <https://icjp.asm.md/publicatie/revista-de-filozofie-sociologie-%C5%9Fi-%C5%9Ftiin%C5%A3e-politice>

5. Articole în culegeri științifice naționale/internaționale

5.1. culegeri de lucrări științifice editate peste hotare

12. JIMÉNEZ, Lucía; CANAVAN, John; CANARIO, Ana- Catarina; BURGUND-ISAKOV, Anita; HOLZER, Julia; **BUCIUCEANU-VRABIE, Mariana** & ÖZDEMIR, Metin. Evidence-informed family education and support in contemporary europe. Contributions from the european family support network. In: *Avances en ciencias de la educación investigación y práctica*. Ed: Dykinson, Madrid, 2020, pp. 328-334. ISBN: 978-84-1377-597-5.

6. Articole în materiale ale conferințelor științifice

6.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

13. BUCIUCEANU-VRABIE, M. Ageism against older adults in the context of the COVID-19 pandemic in the Republic of Moldova. In: Яковенко Н.В., отв. ред. Демография и глобальные вызовы: Международный демографический форум, 30.09.2021-02.10.2021. Воронежский государственный лесотехнический университет им. Г.Ф. Морозова. Воронеж: «Цифровая полиграфия», 2021, pp. 467-471. ISBN 978-5-907283-71-8.
14. GRIGORAȘ, E. Fertility analysis for Moldovian / Romanian, Russian, Ukrainian, Bulgarian and Gagauz ethnic groups in the Republic of Moldova. In: Яковенко Н.В., отв. ред. Демография и глобальные вызовы: Международный демографический форум, 30.09.2021-02.10.2021. Воронежский государственный лесотехнический университет им. Г.Ф. Морозова. Воронеж: «Цифровая полиграфия», 2021, pp. 368-373. ISBN 978-5-907283-71-8.
15. SAVELIEVA, G., ZAHAROV, S. Coronavirus Pandemic Shock: Labour market in the Republic of Moldova. In: *Sustainable economic and social development of euroregions and cross-border areas (“Dezvoltarea economico-socială durabilă a Euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere”): conferința științifică internațională, 29 octombrie 2021, Iași (România)*. Academia Română – Filiala Iași, Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gh. Zane”. Iași: Ed. PERFORMANTICA, 2021, Ediția a XVII-a, Vol. , pp. . ISBN:
16. SAVELIEVA, G., ZAHAROV, S. The impact of economic transformations on the development of informal forms of employment in the Republic of Moldova. In: *Trends in the current economic environment: 5th Edition of the International Conference, 5-6 decembrie 2020*. Facultatea de Științe Economice – Univ. Hyperion: Proceedings. București: Editura Pro Universitaria, 2021. ISBN...(în ediție).

17. ZAHAROV, S. Moldovan Labour Market Issues in Context of Demographic Changes. In: Sustainable economic and social development of euroregions and cross-border areas (“Dezvoltarea economico-socială durabilă a Euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere”): conferința științifică internațională, 29 octombrie 2021, Iași (România). Academia Română – Filiala Iași, Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gh. Zane”. Iași: Ed. PERFORMANTICA, 2021, Ediția a XVII-a, Vol. , pp. . ISBN: (în ediție).
18. ГАГАУЗ, О. Отношение молодежи к этнически смешанным брака: на примере Молдовы. В: Яковенко Н.В., отв. ред. Демография и глобальные вызовы: Международный демографический форум, 30.09.2021-02.10.2021. Воронежский государственный лесотехнический университет им. Г.Ф. Морозова. Воронеж: «Цифровая полиграфия», 2021, сс. 631-635. ISBN 978-5-907283-71-8.
19. КИСТРУГА-СИНКЕВИЧ, И. Взаимосвязь между профессиональной и семейной жизнью у матерей с детьми дошкольного возраста. В: Яковенко Н.В., отв. ред. Демография и глобальные вызовы: Международный демографический форум, 30.09.2021-02.10.2021. Воронежский государственный лесотехнический университет им. Г.Ф. Морозова. Воронеж: «Цифровая полиграфия», 2021, сс. 210-215. ISBN 978-5-907283-71-8.
20. КРЫШМАРУ, М. Характеристики NEET молодежи в Молдове. В: Яковенко Н.В., отв. ред. Демография и глобальные вызовы: Международный демографический форум, 30.09.2021-02.10.2021. Воронежский государственный лесотехнический университет им. Г.Ф. Морозова. Воронеж: «Цифровая полиграфия», 2021, сс. 237-242. ISBN 978-5-907283-71-8.
21. САВЕЛЬБЕВА, Г., ЗАХАРОВ, С. Занятость как фактор социальной безопасности и влияние пандемии COVID-19 на рынок рабочей силы в Республике Молдова. В: Яковенко Н.В., отв. ред. Демография и глобальные вызовы: Международный демографический форум, 30.09.2021-02.10.2021. Воронежский государственный лесотехнический университет им. Г.Ф. Морозова. Воронеж: «Цифровая полиграфия», 2021, сс. 806-812. ISBN 978-5-907283-71-8.
22. ШТЫРБА, В. Гендерные различия в продолжительности жизни в Молдове. В: Яковенко Н.В., отв. ред. Демография и глобальные вызовы: Международный демографический форум, 30.09.2021-02.10.2021. Воронежский государственный лесотехнический университет им. Г.Ф. Морозова. Воронеж: «Цифровая полиграфия», 2021, сс. 620-625. ISBN 978-5-907283-71-8.

6.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

23. BUCIUCEANU-VRABIE, Mariana. Oportunități de îmbătrânire activă în Republica Moldova. In: Creșterea economică în condițiile globalizării: conferința internațională științifico-practică, Sesiunea științifică “Migrația și schimbări demografice: abordare interdisciplinară”, Ediția a XV- a, 15-16 octombrie 2021. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău: INCE, 2021.
24. CHIVACIUC, Ana. Tendințe recente în dinamica căsătoriilor. In: Creșterea economică în condițiile globalizării: conferința internațională științifico-practică, Sesiunea științifică “Migrația și schimbări demografice: abordare interdisciplinară”, Ediția a XV- a, 15-16 octombrie 2021. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău: INCE, 2021.
25. COTELNIC, Valentina. Analiza cadrului de drept național în contextul reglementării proceselor migraționale. In: Creșterea economică în condițiile globalizării: conferința internațională științifico-practică, Sesiunea științifică “Migrația și schimbări demografice: abordare interdisciplinară”, Ediția a XV- a, 15-16 octombrie 2021. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău: INCE, 2021.
26. CRÎȘMARU, Mariana. Aspecte socio-demografice ale tranziției tinerilor la viața de adult în Republica Moldova. In: Creșterea economică în condițiile globalizării: conferința internațională științifico-practică, Sesiunea științifică “Migrația și schimbări demografice: abordare interdisciplinară”, Ediția a XV- a, 15-16 octombrie 2021. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău: INCE, 2021.
27. GRIGORAȘ, E. Female fertility by ethnicity in the Republic of Moldova. In: Tendințe contemporane ale dezvoltării științei: viziuni ale tinerilor cercetători: culegere de materiale ale Simpozionul științific internațional al doctoranzilor, 25 iunie 2021. INCE, USM etc. Chișinău. 2021, p. 138-145. ISBN 978-9975-3486-4-5 (PDF).

28. GRIGORAȘ, Ecaterina. Contextul socioeconomic al cuplurilor din mun. Chișinău la nașterea copiilor. In: Creșterea economică în condițiile globalizării: conferința internațională științifico-practică, Sesiunea științifică “Migrația și schimbări demografice: abordare interdisciplinară”, Ediția a XV- a, 15-16 octombrie 2021. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău: INCE, 2021.
29. PAHOMII, Irina. Mortalitatea asociată Covid 19 - de la primul caz la ultimele date disponibile. In: Creșterea economică în condițiile globalizării: conferința internațională științifico-practică, Sesiunea științifică “Migrația și schimbări demografice: abordare interdisciplinară”, Ediția a XV- a, 15-16 octombrie 2021. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău: INCE, 2021.
30. SAVELIEVA, G., ZAHAROV, S. Comparative analysis of principal indicators of employment in the Republic of Moldova and several countries of the European Union. In: Teoria și practica administrării publice: Materiale ale Conferinței științifico-practice internaționale, 21 mai 2021. Academia de Administrare Publică, Guvernul Republicii Moldova. Chișinău: AAP, 2021 (Tipogr. «Print-Caro»), pp. 398-406. ISBN 978-9975-3492-6-0.
31. SÎNCHEVICI-CHISTRUGA, Inga. Consolidarea suportului părinților în îmbinarea rolurilor profesionale și familiale. In: Creșterea economică în condițiile globalizării: conferința internațională științifico-practică, Sesiunea științifică “Migrația și schimbări demografice: abordare interdisciplinară”, Ediția a XV- a, 15-16 octombrie 2021. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău: INCE, 2021.
32. ȘTÎRBA, Vitalie. Schimbările în speranța de viață sub influența pandemiei COVID-19. In: Creșterea economică în condițiile globalizării: conferința internațională științifico-practică, Sesiunea științifică “Migrația și schimbări demografice: abordare interdisciplinară”, Ediția a XV- a, 15-16 octombrie 2021. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău: INCE, 2021.
33. Gagauz Olga. Depopularea Republicii Moldova în contextul declinului populației în Europa Centrală și de E. In: Creșterea economică în condițiile globalizării: conferința internațională științifico-practică, Sesiunea științifică “Migrația și schimbări demografice: abordare interdisciplinară”, Ediția a XV- a, 15-16 octombrie 2021. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău: INCE, 2021.
34. ПОЙСИК, Михаил. Основные показатели социально-экономического и демографического развития Республики Молдова в составе СССР и после его распада. In: Creșterea economică în condițiile globalizării: conferința internațională științifico-practică, Sesiunea științifică “Migrația și schimbări demografice: abordare interdisciplinară”, Ediția a XV- a, 15-16 octombrie 2021. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău: INCE, 2021.
35. САВЕЛЬЕВА, Галина, ЗАХАРОВ, Светлана. Влияние конъюнктуры рынка труда на экономическую безопасность Республики Молдова. In: Creșterea economică în condițiile globalizării: conferința internațională științifico-practică, Sesiunea științifică “Migrația și schimbări demografice: abordare interdisciplinară”, Ediția a XV- a, 15-16 octombrie 2021. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău: INCE, 2021.

7. Teze ale conferințelor științifice

7.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

36. BUCIUCEANU-VRABIE, M. Challenges and capacities for an independent, healthy and secure ageing. Is Moldovan society prepared? In: Revista SCC Society, Consciousness, Computers. 2021, nr. 7, pp. 24. European Cooperation in Science and Technology. ISSN 2359-7321, ISSN-L 2359-7321. <http://www.sheld-on.eu/wp-content/uploads/2021/06/TELE-Volum-SCC-Nr-7-2021-Acknowledgement-SHELDON-COST-final-final-14-iunie-2021.pdf>
37. SAVELIEVA, G., ZAHAROV, S. Challenges of Labor Market Transformations towards Social Policies in the Republic of Moldova. In: Brosura AFISC 2021: International Scientific Conference, 6-th edition «Accounting and finance – the global languages in business», 16 aprilie 2021. “Constantin Brâncoveanu” University of Pitesti, Faculty of Finance-Accounting, Center of Financial – Accounting Research of Pitesti, Section: I. Special section: regional development strategies and policies – smart specialization. Abstract, ediție specială. Pitești. 2021, p. 9.

38. ТАБАК, Т. Политика управления международной миграцией в Республике Молдова. В: Ломоносов-2021: XXVIII Международная научная конференция студентов, аспирантов и молодых ученых, 12-23 апреля. МГУ. Москва.

7.2. *în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)*

7.3. *în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională*

39. CRÎȘMARU, M. The NEET youth in Moldova: challenges and policies. In: Tendințe contemporane ale dezvoltării științei: viziuni ale tinerilor cercetători (culegere de materiale ale Simpozionul științific internațional al doctoranzilor). 25 iunie 2021. INCE, USM etc. Chișinău. 2021. pp.183. 978-9975-3486-4-5 (PDF)
40. TABAC, T. Gestionarea migrației la nivel internațional și național. In: Tendințe contemporane ale dezvoltării științei: viziuni ale tinerilor cercetători (culegere de materiale ale Simpozionul științific internațional al doctoranzilor). 25 iunie 2021. INCE, USM etc. Chișinău. 2021. pp.182. 978-9975-3486-4-5 (PDF)

8. Alte lucrări științifice (recomandate spre editare de o instituție acreditată în domeniu)

8.1. cărți (cu caracter informativ)

41. BUCIUCEANU-VRABIE, M. MOLDOVA- National Report on Family Support Policy & Provision In: CHILD AND FAMILY SUPPORT POLICIES ACROSS EUROPE: NATIONAL REPORTS FROM 27 COUNTRIES. Brussels: EurofamNet, COST European Cooperation in Science and Technology, 2021. pp.433-474.
42. BUCIUCEANU-VRABIE, M. The Active Ageing Index in the Republic of Moldova 2020. UNFPA, MMPS, CCD. Chișinău: INCE, 2021. – 22 p. ISBN 978-9975-3486-3-8 (PDF) https://moldova.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/active_ageing_index_1.pdf (varianta engleză); ISBN 978-9975-3486-2-1 (PDF) https://moldova.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/indicele_de_imbatranire_activa_0.pdf (varianta română)
43. CRÎȘMARU, M. Part II: Youth-oriented policies in Moldova (MD): In: Lauri, T.; Toots, A.; Chevalier, T.; Drilling, M. (ed.) Youth-oriented policies beyond ideal-typical welfare regimes in Europe: Situation and initiatives from the perspective of youth transition regimes. Young-In WP Series (Cost Action Publications). Tallinn. 2021. ISSN 2733-3604. https://young-in.eu/publications/particular_chapter_from_series, https://www.tlu.ee/sites/default/files/TUKO/veeb/failid/WP1_II_Moldova_final_14.06.pdf.
44. GAGAUZ, O. De ce femeile au venituri mai mici decât bărbații pe tot parcursul vieții? Evaluare în baza conturilor naționale de transfer în Republica Moldova. INCE, Centrul Analitic Independent "Expert-Grup", UNFPA. Chișinău: INCE, 2021. – 29 p. ISBN 978-9975-89-206-3, ISBN 978-9975-3463-9-9 (PDF). https://www.expert-grup.org/media/k2/attachments/De_ce_femeile_au_venituri_mai_mici_decyt_bIrbayii_pe_tot_parcursul_vieyii.pdf

8.2. enciclopedii, dicționare

8.3. atlase, hărți, albume, cataloage, tabele etc. (ca produse ale cercetării științifice)

45. BUCIUCEANU-VRABIE, M.; MEŠL, N.; KODELE, T.; ZEGARAC, N.; GRIGORAȘ, E.; RADULOVIC, M.; WITEC, S.; SEQUEIRA, J.; RAY-KAESER, S. & GAGAUZ, O. Map of international agencies on skills standards. Brussels: EurofamNet, 2020. 41 p. ISBN 978-84-09-28178-7.

Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului

- Elaborarea rapoartelor de progres privind implementarea principiului îmbătrânirii active în politicile țării și îndeplinirea obiectivelor MIPAA / RIS, ediția a IV. Elaborarea rapoartelor a fost coordonată cu MMPSF.

Buciuceanu-Vrabie, Mariana; Gagauz, Olga; Savelieva, Galina. Evaluarea implementării planului de acțiuni pentru îmbătrânire activă 2018-2021 și a Planului internațional de acțiune pentru îmbătrânire de la Madrid și Strategiei regionale (MIPPA/RIS). MMPSF; UNFPA: Chișinău, 2021. – 72 p.

Buciuceanu-Vrabie, Mariana; Gagauz, Olga; Savelieva, Galina. Evaluarea planului de acțiuni pentru îmbătrânire activă 2018-2021 și a Planului internațional de acțiune pentru îmbătrânire de la Madrid (MIPPA). 4-a ediție. MMPSF; UNFPA: Chișinău, 2021. – 28 p.

- Elaborarea Indicelui Îmbătrânirii Active pentru anul 2020, aprobat de către MMPSF ca instrument de monitorizare a îndeplinirii la nivel național a implementării obiectivelor Planului internațional de acțiune pentru îmbătrânire de la Madrid (MIPPA). Rezultatele Indicii Îmbătrânirii Active sunt prezentate în cadrul unui Policy Paper, și utilizate de către MMPSF în elaborarea noului Plan de acțiuni privind implementarea principiului îmbătrânirii active în politici.

BUCIUCEANU-VRABIE, M. The Active Ageing Index in the Republic of Moldova 2020. UNFPA, MMPS, CCD. Chișinău: INCE, 2021. – 22 p. ISBN 978-9975-3486-3-8 (PDF)

https://moldova.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/active_ageing_index_1.pdf (varianta engleză); ISBN 978-9975-3486-2-1 (PDF) https://moldova.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/indicele_de_imbatranire_activa_0.pdf (varianta română)

- Nota analitică cu rezultatele Prognozei demografice 2019-2040 a fost expediată la Președinție, Parlamentul RM, Ministerul Economiei, Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Educației (Scrisorile de ieșire 01/9-126./01/9-131 din 08.09.2021).
- Prognoza demografică 2019-2040 a fost utilizată pentru elaborarea analizei speciale ”Teoria Schimbării pentru Reziliența Demografică – adaptare, atenuare, ajustare”, la solicitarea Guvernului RM, concluziile și recomandările de politici fiind integrate în ”Planul național de dezvoltare” pentru perioada 2022-2024.
- Prognoza demografică 2019-2040 a fost utilizată pentru elaborarea ”Analizei Economice în sprijinul deciziilor politice bazate pe dovezi în contextul asigurării cu contraceptive a populației din grupurile vulnerabile de vârstă reproductivă din Republica Moldova” (dispoziția MSMPS din 352-d din 21 mai 2021).

3. Infrastructura de cercetare utilizată în cadrul proiectului

3 birouri de lucru cu 15 calculatoare PHILIPSM5234TQ1T (2014); 1 calculator-server PHILIPS (2014); Imprimantă/copiator/scaner, CANON isensys MF-5940dn (2013) Toate calculatoarele sunt dotate cu soft-uri licențiate (Microsoft Office, Adobe Reader), 2 programe licențiate SPSS pentru prelucrarea datelor sociologice primare. Biroul 309 este un birou metodic-științific, dotat cu tablă digitală interactivă SMART; proiector (2013) și Notebook Software (2013), bibliotecă (150 de titluri științifico-didactice) și 42 de locuri. 2 calculatoare au fost dotate cu camere video (din finanțare instituțională), ceea ce a ușurat participarea cercetătorilor în cadrul unor evenimente on-line.

4. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului

Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei

Biroul Național de Statistică

UNFPA Moldova

5. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului

Universitatea Charles din Praga, Cehia – cursuri de perfecționare profesională ”Course on Population Projections and Fertility Forecasting”; ”Population & Development”;

Școala Superioară de Economie din Moscova, Institutul de demografie A.Vișnevskii (Rusia) - cursuri de perfecționare profesională ”Население и Развитие” și ”Методология построения национальных трансфертных счетов (NTA) и их использование в социальной политике” organizator cu susținerea UNFPA.

În cadrul sarcinilor Acțiunii COST EurofamNet a fost elaborat Raportul de țară privind politicile de support al familiilor cu copii: *MOLDOVA- National Report on Family Support Policy & Provision* integrat în compendiul CHILD AND FAMILY SUPPORT POLICIES ACROSS EUROPE: NATIONAL REPORTS FROM 27 COUNTRIES. Brussels: EurofamNet, COST European Cooperation in Science and Technology, 2021. pp.433-474. Raportul a inclus 7 compartimente în care au fost analizate: tendințele și problemele aferente schimbărilor demografice; tendințele privind structura familiei, rolurile parentale și aranjamentele de viață ale copiilor; bunăstarea familiilor cu copii și dezavantajele socio-economice cu care se confruntă; politici publice naționale, cadre, instituții și actori care influențează obiectivele și conținutul sprijinului familial; cartografierea documentelor de politică strategică dedicate familiei și/sau tinerilor care au fost lansate începând cu anul 2000; cartografierea evoluției serviciilor de sprijin pentru copii și familie, începând cu anul 2000; evaluarea acțiunilor întreprinse pentru susținerea copiilor și familiile în contextul COVID-19; impactul Covid-19 asupra copiilor și a familiilor.

A fost realizată cartografierea organizațiilor naționale orientate de a oferi suport familiilor cu copii și a tinerilor, și introducerea acestora în networkul elaborat în cadrul Acțiunii COST EurofamNet. Desk review a surselor naționale privind competențele profesionale a persoanelor implicate în activitățile de suport pentru familiile cu copii și a tinerilor. Link: https://eurofamnet.eu/sites/default/files/toolbox/WG4_AgenciesSkillStandards.pdf?utm_source=mail_poet&utm_medium=email&utm_campaign=newsletter-european-family-support-network_1

6. Dificultățile în realizarea proiectului

Financiare, organizatorice, legate de resursele umane etc.

Birocratizarea procesului de realizare a proiectului și raportare a rezultatelor, necesitatea coordonărilor multiple a unor decizii, cum ar fi schimbări în echipa de proiect, redistribuirea cheltuielilor etc. au dus la creșterea volumului de lucru, întâzieri la diverse faze ale implementării. Totodată, unele cheltuieli importante pentru realizarea proiectului nu au fost aprobate de ANCD, cum ar fi traducerea în limba engleza a raportului analitic "Populația Republicii Moldova la 30 de ani de independență: provocări principale și politici necesare", redactarea literară a lucrărilor științifice.

Solicitări diferite din partea instituțiilor de stat, organizațiilor internaționale și altor structuri privind oferirea unor informații, consultanță etc. majorează volumul de lucru neasociat direct cu tematica proiectului și care nu este luat în considerare la raportare.

Trecerea la format on-line în organizarea diferitelor evenimente la nivel național și internațional, pe de o parte, a deschis mai multe oportunități de participare la conferințe internaționale de peste hotare, cursuri de perfecționare etc., iar pe de altă parte, a provocat unele dificultăți în realizarea sarcinilor proiectului, din cauza creșterii semnificative a volumului de lucru prin activități neplanificate.

Realizarea proiectului în cauză, în mare măsură, depinde de accesibilitatea datelor statistice oficiale. Unele întâzieri ale BNS în producerea datelor au provocat întâzieri în realizarea unor activități.

7. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de prezentări la foruri științifice (comunicări, postere – pentru cazurile când nu au fost publicate în materialele conferințelor, reflectate în p. 6)

Lista forurilor la care au fost prezentate rezultatele obținute în cadrul proiectului de stat

➤ *Manifestări științifice internaționale (în străinătate)*

1. GAGAUZ, Olga; Simpozionul Internațional *Методология построения Национальных Трансфертных Счетов (NTA) и их использование в социальной политике*; Moscova, Rusia; 25-29.10.21; *Результаты использования НТС по Молдове.* (oral)
2. GAGAUZ, Olga; April International Academic Conference on Economic and Social Development, XXII edition; Higher School of Economic University, Moscova, Rusia, 13-29 Aprilie, 2021; *Гендерные различия в доходах: оценка на основе национальных трансфертных счетов* (oral)
3. GAGAUZ, Olga; TABAC, Tatiana; PAHOMII, Irina; Wittgenstein Centre Conference 2021 "The Causes and consequences of depopulation"; Austrian Academy of Science, Vienna Institute of Demography; Vienna, Austria; 29 noiembrie - 1 decembrie, 2021; *Depopulation of Moldova: Is it possible to stop or diminish it?* (oral; poster).
4. PAHOMII, Irina; April International Academic Conference on Economic and Social Development, XXII edition; Higher School of Economic University, Moscova, Rusia, 13-29 Aprilie, 2021; *Indirect economic costs of premature mortality in the Republic of Moldova* (oral).
5. PAHOMII, Irina; Conference of Young Demographers, 12th Edition (international); Charles University, Faculty of Science, Department of Demography and Geodemography, Praga, Cehia, 23-25 Iunie 2021; *Dynamic of premature mortality in male population in Moldova* (poster).

6. ȘTÎRBA, Vitalie; Conference of Young Demographers, 12th Edition (international); Charles University, Faculty of Science, Department of Demography and Geodemography, Praga, Cehia, 23-25 Iunie 2021; Mortality from circulatory system diseases in Moldova (poster).
7. ZAHAROV, Svetlana; Teoria și practica administrării publice: Conferința științifico-practică internațională; Academia de Administrare Publică (AAP), Guvernul Republicii Moldova, Chișinău, Republica Moldova, 21 mai 2021; Comparative analysis of principal indicators of employment in the Republic of Moldova and several countries of the European Union (oral).
8. ТАБАК, Т; XXVIII Международная научная конференция студентов, аспирантов и молодых ученых, Ломоносов-2021; Московский государственный университет “М.В.Ломоносов”; 12-23 апреля, 2021; Политика управления международной миграцией в Республике Молдова. (oral)
9. ШТЫРБА, Виталие; Демография и глобальные вызовы: Международный демографический форум; Воронежский государственный лесотехнический университет им. Г.Ф. Морозова; Воронеж, Россия, 30.09.2021-02.10.2021; Гендерные различия в продолжительности жизни в Молдове (oral).

➤ *Manifestări științifice internaționale (în Republica Moldova)*

10. BUCIUCEANU-VRABIE, Mariana, dr., conf.cercet.; International TELECONFERENCE „Creation of the Society of Consciousness” (TELE-2021), 10th edition, EU Cost Action, Chișinău (ASEM), 12-13 March 2021; Challenges and capacities for an independent, healthy and secure ageing. Is Moldovan society prepared? (oral).
11. ȘTÎRBA, Vitalie; Conferința Internațională Științifico-Practică ”Creșterea Economică în Condițiile Globalizării”, Sesiunea științifică ”Migrația și schimbările demografice: abordare interdisciplinară”, Ediția a XV-a, Institutul Național de Cercetări Economice; Republica Moldova; 15-16 octombrie 2021; Moldovan rural households in the context of out-migration: a socio-economic approach (oral).
12. TABAC, Tatiana; Conferința Internațională Științifico-Practică ”Creșterea Economică în Condițiile Globalizării”, Sesiunea științifică ”Migrația și schimbările demografice: abordare interdisciplinară”, Ediția a XV-a, Institutul Național de Cercetări Economice; Republica Moldova; 15-16 octombrie 2021; Migrații reveniți în Moldova: probleme și politici de reintegrare. (oral)
13. TABAC, Tatiana; Workshop-ul internațional “Regândirea managementului migrației: experiența europeană și națională”, ASEM, Republica Moldova, 18 februarie, 2021; Influențele politicilor în intensificarea fluxurilor migraționale din Republica Moldova (oral). <http://www.eumigra-project.md/>. (oral)
14. CRÎȘMARU, Mariana; International Doctoral Scientific Symposium ”Modern tendencies of scientific development: visions of young scientists”. National Institute for Economic Research, Republic of Moldova, 25 June, 2021; Tinerii NEET în Moldova: provocări și politici necesare (oral).
15. GRIGORAȘ, Ecaterina; International Doctoral Scientific Symposium ”Modern tendencies of scientific development: visions of young scientists”. National Institute for Economic Research, Republic of Moldova, 25 June, 2021; Female fertility by ethnicity in Republic of Moldova. (oral).
16. TABAC, Tatiana; International Doctoral Scientific Symposium ”Modern tendencies of scientific development: visions of young scientists”. National Institute for Economic Research, Republic of Moldova, 25 June, 2021; Management migration at national and international levels. (oral)

➤ *Manifestări științifice naționale*

17. TABAC, Tatiana; Conferința științifică națională a doctoranzilor dedicată aniversării a 75-a a USM ”Metodologii contemporane de cercetare și evaluare”, Universitatea de Stat din Moldova, Republica Moldova, 22-23 aprilie 2021; Statistica migrației internaționale: abordări metodologice și surse de date pentru Republica Moldova (oral).

8. Aprecierea și recunoașterea rezultatelor obținute în proiect (premier, medalii, titluri, alte aprecieri). (Opțional)

1. Crîșmaru, Mariana; Diplomă de Onoare a Academiei de Științe a Moldovei, Hotărârea Prezidiului AȘM nr. 354 din 5 octombrie 2021.
2. Știrba, Vitalie; Diplomă de Onoare a Ministerului Educație și Cercetare, anul 2021.
3. Tabac, Tatiana; Bursa de excelență a Guvernului; anul 2021.
<https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/document/attachments/1005-mecc.pdf>
4. Tabac, Tatiana; Diplomă Gr. II.; Conferință internațională a studenților, doctoranzilor și tinerilor cercetători „Lomonosov”, Ediția a XXVIII-a.

➤ Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în proiect în mass-media

Emisiuni radio/TV de popularizare a științei

1. BUCIUCEANU-VRABIE, Mariana, dr., conf cercet.; Conference on active ageing and digitalisation of older persons. MMPS, UNFPA, 01 octombrie 2021; The active ageing index in the Republic of Moldova. (oral)
https://www.facebook.com/unfpaMoldova/videos/931155620946285/?extid=NS-UNK-UNK-UNK-AN_GK0T-GK1C&ref=sharing
2. BUCIUCEANU-VRABIE, Mariana, dr., conf cercet.; Autoritățile au mai multe restanțe decât reușite pentru a-i ajuta pe cetățeni să îmbătrânească frumos. Radio Europa Libera, 01 octombrie, 2021, <https://moldova.europalibera.org/a/varstnici-moldova-unfpa/31488134.html>
3. GAGAUZ, Olga, dr.hab., conf.cercet.; Tot mai puțini copii. AccentTV, 21.04.2021
<https://www.youtube.com/watch?v=y2vUDYHKEsQ>
4. GAGAUZ, Olga, dr.hab., conf.cercet.; Cum încurajează statul angajarea tinerilor 12.02.2021.
<https://moldova.europalibera.org/a/cum-%C3%AEncurajeaz%C4%83-statul-angajarea-tinerilor/31099898.html>
5. POISIC Mihail, dr., Аграрная страна не может стать богатой. 12.05.21 Sputnik
https://ru.sputnik.md/radio_peredacha_utro_na_sputnike/20210512/34716675/poysik-agrarnaya-strana-ne-mozhet-stat-bogatoy.html
6. POISIC Mihail, dr., Молдову ждут серьезные испытания на прочность. 26.10.21,
<https://enews.md/publicatsia/poisk-moldovu-zhdut-serioznye-ispytaniia-na-prochnost>
7. POISIC Mihail, dr., Главный вопрос с Юлией Федоровой. (НТВ - об экономической ситуации в Молдове) 13.10.21, <https://www.youtube.com/watch?v=WtJbYhSn54w>

➤ **Articole de popularizare a științei**

9. Teze de doctorat / postdoctorat susținute și confirmate în anul 2021 de membrii echipei proiectului (Opțional)
10. Materializarea rezultatelor obținute în proiect (Opțional)

Forme de materializare a rezultatelor cercetării în cadrul proiectului pot fi produse, utilaje și servicii noi, documente ale autorităților publice aprobate etc.

11. Informație suplimentară referitor la activitățile membrilor echipei în anul 2021

➤ *Membru/președinte al comitetului organizatoric/științific, al comisiilor, consiliilor științifice de susținere a tezelor (Opțional)*

1. Buciuceanu-Vrabie, Mariana (Președinte); Chistruga-Sînchevici Inga (Secretar științific) / Seminarului Științific de Profil ad-hoc al INCE, specialitatea 543.01 Sociologia Populației și Procese Demografice, teza de doctor în sociologie a dnei competitor la titlul științific – Grigoraș Ecaterina cu tema: ”Diferențieri sociodemografice ale fertilității în Republica Moldova”, conducător științific – dr. hab, conf. cercet. Olga Gagauz. / 27.05.2021
2. Gagauz, Olga; Savelieva, Galina; Buciuceanu-Vrabie, Mariana; Chistruga-Sînchevici Inga / Seminarul Științific de Profil INCE./ 15.04.2021, 06.05.2021./ Membrii.
3. Chistruga-Sînchevici, Inga. Comisia de susținere a tezelor de licență la master la specialitatea Sociologie, USM. / 07-08.06.21. Președinte

➤ *Redactor / membru al colegiilor de redacție al revistelor naționale / internaționale (Opțional)*

1. GAGAUZ, Olga. / Economy and Sociology / Redactor-șef adjunct.
https://es.ince.md/index.php/Economy_and_Sociology/index
2. GAGAUZ, Olga. / Revista de Filosofie, Sociologie și Științe Politice, ICJPS
3. GAGAUZ, Olga. / Демографическое обозрение (Институт демографии, Москва)
4. BUCIUCEANU-VRABIE, Mariana. / Economy and Sociology / recenzent oficial
5. CHISTRUGA-SÎNCHEVICI, Inga. / Economy and Sociology / recenzent oficial
6. SAVELIEVA, Galina. / Economy and Sociology / recenzent oficial

12. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect

Rezumat (ro)

În anul 2021 proiectul 20.80009.0807.21 «Migrația, schimbări demografice și politici de stabilizare a situației» s-a axat pe realizarea unei analize comprehensive a dinamicii populației și proceselor demografice în Republica Moldova în perioada de independență (1991-2021) și elaborarea prognozei demografice seria 2019-2040.

Rezultatele cercetării demonstrează schimbări importante în dinamica demografică, care este determinată atât de specificul procesului de tranziție demografică, cât și de transformări economice și sociale profunde în perioada anilor 1991-2021.

Conform rezultatelor prognozei demografice, elaborate pentru anii 2019-2040 (ultimele date disponibile pentru prognozarea migrației sunt pentru anul 2018, care a servit ca punct de reper pentru realizarea prognozei), în deceniile viitoare declinul demografic va continua cu ritmuri rapide, scăderea anuală, conform scenariului scăzut, se va majora de la 1,6% până la 2,3%, numărul populației micșorându-se până la 1754,6 mii (cu 34,5%) către anul 2040. Doar în condițiile de reducere substanțială a migrației, îmbunătățirii indicatorilor sănătății populației și creșterii fertilității, dimensiunile declinului demografic pot fi reduse, fapt confirmat de scenariul mediu și înalt. Conform scenariului mediu, numărul populației va scădea până la 1924,9 mii (28,2%), iar conform scenariului înalt – până la 2094,5 mii (cu 21,5%).

Scăderea numărului populației, determinată de structura piramidei pe vârste, în perioada de prognoză va constitui 6,8%, sporul natural negativ va crește de la -1,7‰ până la -4,0‰. Scăderea populației provocată de migrația externă va constitui 776,9 mii de locuitori, inclusiv peste 200 mii de copii, care vor apărea pe lume în alte țări, decât Republica Moldova.

Structura generală a populației se va schimba semnificativ. Proporția populației tinere în vârstă de 0-19 ani se va micșora de la 23,9% în anul 2019 până la 17,6% în 2040, iar a celor în vârstă de 65 de ani și peste se va majora de la 14,2% până la 24,4%.

Declinul populației va determina și scăderea numărului celor mai activi pe piața forței de muncă – contingentul în vârstă de 20-64 de ani. Astfel, dacă în anul 2019 efectivul acestora a constituit cca 1659,8 mii, atunci în anul 2040 se prognozează o reducere până la 1018,6 mii. Ca proporție în totalul populației acest contingent nu va diminua semnificativ – de la 62% până la 58,1%, însă raportul dintre forța de muncă tânără și adultă se va majora în favoarea ultimilor.

În deceniile viitoare îmbătrânirea demografică va avea o amploare, ponderea populației în vârstă de 60 și peste se va majora de la 21,3% până la 32,3%. Ponderea persoanelor în vârstă de 70 de ani și peste în totalul populației se va dubla, ajungând la 17,2%.

Concluziile principale rezultate din prognoza: combinația nivelului înalt al scăderii naturale (raportul dintre numărul de nașteri și decese) și a celui de migrație externă duce la creșterea ritmului de depopulare; dezvoltarea demografică a Republicii Moldova, în mod decisiv, depinde de migrația, iar reducerea sau accelerarea acesteia în următorii ani va determina dinamica populației.

Pandemia COVID-19 are un impact negativ asupra situației demografice. În anul 2020 speranța de viață la naștere a scăzut la bărbați cu 0,9 ani și la femei cu 1,2 ani, comparativ cu anul 2019. Mortalitatea excesivă în rândul vârstnicilor la sfârșitul anului 2020 (valul 1) se datorează parțial bolilor cardiovasculare. Excesul mortalității a determinat creșterea sporului natural negativ, care în anul 2020 a crescut până la -3,8‰, în 2019 fiind -1,5‰.

Emigrația din Republica Moldova continuă să depășească semnificativ imigrația. În ultimii ani, fluxurile de migranți pe termen lung au constituit cca 160 mii anual, în timp ce reîntoarcerea cetățenilor în țară se menține în jurul la 117 mii persoane anual. În perioada 2017-2019, rata emigrației a fost de 60 persoane din 1000 locuitori, iar rata imigrației de numai 40-43 persoane din 1000 locuitori. Migrația netă în anii 2014-2019 a fost estimată la -221,3 mii persoane care au părăsit Republica Moldova și nu s-au mai întors în țară, în valori relative reprezintă cca 8,2% din populația țării.

Rezultatele principale ale proiectului au fost s-au soldat cu un șir de recomandări specifice pentru fiecare domeniu, au fost discutate în cadrul manifestărilor științifice naționale și internaționale, prezentate factorilor de decizie în calitate de suport analitico-științific în procesul de elaborare, implementare și monitorizare a politicilor economice, sociale și demografice. De asemenea au fost reflectate în raportul analitic ” ”Populația Republicii Moldova la 30 de ani de independență: provocări principale și politici necesare”.

Summary (eng)

In 2021, project 20.80009.0807.21 "Migration, demographic changes and situation stabilization policies" was focused on a comprehensive analysis of population dynamics in the Republic of Moldova during the period of independence (1991-2021) and on the developing of the 2019-2040 series of demographic projection.

The research results demonstrate essential changes in demographic dynamics, which are determined both by the specifics of the demographic transition process and by profound economic and social transformations in the period 1991-2021.

According to the results of the demographic forecast, developed for 2019-2040 (the latest data available for migration are for 2018, which served as a benchmark for the projection), in the

coming decades the demographic decline will continue to increase, the annual decline, according to the low scenario, it will increase from 1.6% to 2.3%. The population number will decrease up to 1754.6 thousand (by 34.5%) by 2040. Only in the conditions of substantial reduction of migration, improvement of indicators of population health, and increase of fertility rate, the dimensions of the demographic decline can be reduced, a fact confirmed by the other two scenarios. According to the medium scenario, the population will decrease up to 1924.9 thousand (by 28.2%), and according to the high scenario – up to 2094.5 thousand (by 21.5%).

The population number decrease, due the population structure during the projection period will be 6.8%, the negative natural increase will grow from -1.7 ‰ up to -4.0 ‰. The population decline caused by external migration will be 776.9 thousand inhabitants, including over 200 thousand children born other countries, than the Republic of Moldova.

The population structure will change significantly. The proportion of the young population aged 0-19 will decrease from 23.9% in 2019 up to 17.6% in 2040, and of those aged 65 and over will increase from 14.2 % to 24.4%.

The population decline will determine also reducing of the most active contingent on the labor market - those aged 20-64. So, if in 2019 their number was estimated at 1659.8 thousand, then in 2040 only 1018.6 thousand. As a proportion inf the total population, their proportion will not decrease significantly - from 62% to 58.1%, but the ratio between the young and adult labor force will increase in favor of the latter.

In the coming decades, the demographic aging will have a magnitude, the share of the population aged 60 and over will increase from 21.3% up to 32.3%. The share of people aged 70 and over in the total population will double, reaching 17.2%.

The main conclusions from the forecast are: the combination of the high level of natural decline (the ratio between the number of births and deaths) and that of external migration leads to an increase in the depopulation rate; the demographic development of the Republic of Moldova depends on migration, and its reduction or acceleration in the coming years will determine the population dynamics.

The COVID-19 pandemic has a negative impact on the demographic situation. In 2020, life expectancy at birth diminished by 0.9 years for men and by 1.2 years for women, compared to 2019. Excessive mortality among the elderly at the end of 2020 (wave 1) is partly due to cardiovascular disease. The excess of mortality led to increasing of the negative natural population growth from -1.5 ‰ in 2019 up to -3.8 ‰ in 2020.

Emigration from the Republic of Moldova continues to significantly overcome immigration. In recent years, long-term migrant flows have amounted to about 160 thousand annually, while the return of citizens to the country remains around 117 thousand people annually. In the period 2017-2019, the emigration rate was 60 people per 1000 inhabitants, and the immigration rate was only 40-43 people per 1000 inhabitants. The net migration in 2014-2019 was estimated at -221.3 thousand people who left the Republic of Moldova and never returned to the country, in relative values representing about 8.2% of the country's population.

The main results of the project resulted in a series of specific recommendations for each field, were discussed in national and international scientific events, presented to decision makers as analytical-scientific support in the process of development, implementation and monitoring. of economic, social and demographic policies. They were also reflected in the analytical report "The population of the Republic of Moldova at 30 years of independence: main challenges and necessary policies".

13. Recomandări, propuneri

Pentru îmbunătățirea procesului de realizare a proiectelor de cercetare a simplifica procesul de management al resurselor umane, anulând necesitatea raportărilor/aprobărilor multiple privind schimbările în echipa de cercetare, având în vedere fluctuația inevitabilă a cadrelor, creșterea vârstei personalului în raport cu etapa de inițiere a proiectului.

A scoate restricții pentru cheltuieli bazate pe contractele de prestare a serviciilor, cum ar fi cele ce țin de redactare stilistică și traducere în limba engleză a lucrărilor științifice.

Conducătorul de proiect Gagauz Olga, dr.hab., conf.cercet.

Data: 15.11.2021

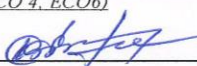
Executarea devizului de cheltuieli, conform anexei nr. 2.3 parte integrată contractului de
finanțare nr. 113 PS din data de 04.01.2021

Cifrul proiectului: 20.80009.0807.21

Denumirea conturilor	Anul de gestiune 2021			
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Remunerarea muncii angaj. conf. statelor	211180	1286.4		1286.4
Contribuții de asigurări sociale de stat oblig.	212100	373.1		373.1
Servicii informatizare	222210	7.8		7.8
Servicii editoriale	222910	38.0		38.0
Deplasari de srvciiu peste hotare	222720	26.3		26.3
Indemn. pentru incapacitatea temporară de munca achitate din mijl. financiare ale angaj.	273500	5.4		5.4
Total		1737.0		1737.0

Notă: codurile economice vor fi incluse după necesitate (ECO 1, ECO 2, ECO 4, ECO6)

Directorul organizației

Stratan Alexandru

Contabil șef

Turechi Tatiana

Conducător de proiect

Gagauz Olga

Verificat ANCD

nume prenume/semn

Componența echipei proiectului

Cifrul proiectului 20.80009.0807.21 «Migratia, schimbări demografice și politici de stabilizare a situației»

Echipa proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului)						
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Gagauz Olga	1966	dr.hab., conf.cercet.	0,5 titular	03.01.2020	
2.	Buciuceanu-Vrabie Mariana	1978	dr., conf.cercet.	0,5 Cumul intern	03.01.2020	
3.	Savelieva Galina	1947	dr., conf.cercet.	1, titular	03.01.2020	
4.	Toaca Zinovia	1964	Cerc.coord	0,5 cumul extern	03.01.2020	
5.	Chistruga-Sînchevici Inga	1982	dr.	1, titular	03.01.2020	
6.	Savelieva Galina	1947	dr., conf.cercet.	0,25, cumul intern	03.01.2020	
7.	Zaharov Svetlana	1962	dr.	1, titular	03.01.2020	
8.	Zaharov Svetlana	1962	dr	0,25, cumul intern	03.01.2020	
9.	Poisic Mihail	1947	dr	0,25, cumul intern	03.01.2020	
10.	Grigoraș Ecaterina	1988		1, titular	03.01.2020	
11.	Tabac Tatiana	1989		1, titular	03.01.2020	
12.	Chivaciuc Anna	1976		1, titular	03.01.2020	30.06.2021
13.	Chivaciuc Anna	1976		0,5, cumul intern	03.01.2020	
14.	Pahomii Irina	1992		0,5, titular	03.01.2020	
15.	Margarint Tatiana	1974		0,5 cumul extern	03.01.2020	12.09.2021
16.	Știrba Vitalie	1988		1, titular	03.01.2020	
17.	Știrba Vitalie	1988		0,5, cumul intern	03.01.2020	
18.	Crîșmaru Mariana	1975		1, titular	03.01.2020	
19.	Crîșmaru Mariana	1975		0,5 cumul intern	03.01.2020	
20.	Cotelnic Vera	1952		0,5 titular	03.01.2020	

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor conform contractului de finanțare	30,0%
---	-------

Modificări în componența echipei pe parcursul anului 2021					
Nr	Nume, prenume	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării
1.	Grigoraș Ecaterina	1988	-	0,5 cumul intern	1.07.2021
2.	Tabac Tatiana	1989	-	0,5 cumul intern	1.07.2021
3.	Chivaciuc Anna	1976	-	1,0 titular	20.09.2021

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor la data raportării	37,7%
--	-------

Conducătorul organizației / STRATAN Alexandru, Prof., Dr.hab., mem.cor. al AȘM

Contabil șef / Tatiana Turechi

Conducătorul de proiect Gagauz Olga, dr.hab., conf.cercet.

Data: 15.11.2021

LS

